

437a29ss.). Aquest NL i *Xanquet*, pda. del te. d'Artana (xxix, 61.16) deuen venir de barranquets que fan recolzades, en trams comparables a les xanques. *Xanquet* pot resultar d'un plural d'aquest mot format per l'àrab: plural en *-āt* com a femení en àrab, mentre que a Laguar hi ha el plural romànic en *-AS*. Per a *Xanquès* veg. *Xinquer*.

Xanquet, V. *Xanques* *Xap*, *Xapa*, *Xapafarro*, *Xaparras*, *Xapeta*, V. *Misc. mos. X-*

EL XAPITELL

Nom d'una ermita en el terme d'Alacant. Nom que es repeteix en diversos termes veïns: a Mutxamel en l'enq. *Xapitell* (xxxvi, 104.6).

Chapitell un dels veïns de l'horta del riu Montnegre, entre el Pantà de Tibi i Mutxamel (art. de *La Marina*, 21-xii-1963). A Guardamar, pron. *el čapitěl* amb *-l*, nom d'una casa del terme. Donada la mena d'aquests oficis, ha de ser manlleu del cast. *chapitel*, terme arquitectònic, manllevat per la seva banda, del fr. *chapiteau* 'mena de capítell' (*DECH* s.v.).

Xapó, *Xapolar*, *Xapuli*, *Xapulis*, V. *Misc. mos. X-*

XARA o LA XARA

1) *Xara* llogaret morisc de Valldigna, te. Simat, visita de Chabàs i Ribera a la seva mesquita (*El Arch.* III, 291, 292, 293; més en VII, 54). Ja no figura en els censos de moriscos dels SS.xvi-xvii, però a Simat en l'enq. el recorden i el situen allí prop (xxxii, 186.13).

2) *La Xara* te. Pedreguer (xxxiii, 96.14).

3) A Mallorca, pda. d'Alcúdia (xl, 77.20).

4) Barranc de l'*Aixara* a Torres-torres (xxx, 21.1).

5) *Eixara* te. Algemesí (xxx, 50.17). *L'Eixara* te. Pinet (xxxii, 199.4).

6) Barranc d'*Eixara* te. St. Pere d'Albaida (xxxii, 110.15).

7) Id. id. te. Pobra de Duc (xxxii, 160.12).

8) *La Eixara* te. Dénia (xxxiii, 71.16).

ETIM. de l'àr. comú *šā-ra* «bosque, mata» (*PALC.*), 'matissar'. Amb aglutinació de l'art. *aš šā-ra* o sense l'article.

Del dual corresponent, *aš-ša-rāni* 'els dos bosquets', la pda. de Callosa d'En S.: *L'aixarā* (xxxiv, 183.12).

Encara que no ens consta que figuri i en diccs., en degueren formar un adj. *šā-rī* adj. nisba format o possible amb tot substantiu (Belot en registra el fe. *šā-rīya* 'enreixat', 'emparrat'). D'aquí amb l'accent vulgar (reclutat en cas de síl·laba penúltima tancada), el nom de pda. *El Xari*, te. Pedreguer (al mateix que

el del (2), xxxiii, 96.1). D'aquest mateix pot resultar el nom de la pda. d'Orba: *Xarai* o *Xarais* (xxxiv, 118.12, 119.9), suposant evolució *xaari*>*Xarai* i trasllat de l'accent com en *homei*> *homèi*, *Belvei*> *Bellvèi*.

XARABAU

NL petit i insegur. Seria un petit veïnat a La Selva en el te. de Maçanet, únics testimonis i sense detalls ni precisions en el petit Nomencl. de la Mancomunitat c. 1918 i el del *C.E.C.* Sembla un NP germànic, dels nombrosos en *-BALD* Först registra *SALABALD* (c. 1292) i pot ser això aprox. amb normal dissim^o *L-I* >*r-l*, i després *-balð->bau*, si bé no s'explica la *x-*. Potser grafia inexacta *x-* per *j-* (llavors relacionable amb *GERIBALD*, que ha donat *Girbau* etc.) o encreuament; o hi hagué alguna variant amb *-i* que transposada a la inicial causés *Si->Xi-*. Un *Xaramon* cogn. en el Capbreu pallarsès de 1602 de Rialb (f 21r) és hapax que pot ser ben inconnex: manlleu dels NLL fr. *Charmont* en 4 depts. del Nord, *Charmontois* cap a la Marne (cpt. amb *-MONTEM?*).

25

XARACO i XERESA

Nom de dos pobles valencians, molt pròxims geogràficament a l'Horta de Gandia.

30 *XARACO* és a 4 k. al N. de Xeresa, ja prop de Valldigna. I Xeresa uns 8 k. al N. de Gandia.

PRON.: *šarāko* registrada per J.G.M., tant a Gandia, Alzira i València com en el poble mateix, 1935. En les enqs. de 1962 a Tevernes, un dels meus rústics informants pron. *šarāko* i l'altre home d'edat i cosí d'aquell digué *šarāko* un cop, i un cop *šerāko* (xxi, 171.2, 172.2, 173). L'inf. de Xeresa deia *šerāko* (xxxii, 198.14). El de Simat enumerà: *Barč, šerāko, šereza Karkašent.* (xxxii, 183.4). A Xaraco anoto successivament: «el riu de la Vaca desemboca a *šarāko*» (xxxii, 188.24), i després el barranc de *šerāko* (xxxii, 198.21, 193.1); i de nou *šarāko* (191.1, 194.14). S.Guarner reportava haver oït *Xeraco* i *Xaraco* en el poble mateix; i la cobla: «*Xeraco*, prop de Gandia, / *Xeresa* en un racó./ Déu faça que el millor dia/ no duguen algun fregó» (*Els Pobles Val. parlen.* III, 149, 157).

MENCIONS ANT. ja en el *Rept.*, en 4 passatges *Xaracho* (ed. Bof. 471.14 i de nou pp. 405 i 458); i ja p. 349, on consta que Avinedret, darrer alcalt moro de Bairén, hi tenia una alq. i unes cases. Sempre amb vocal *Xa-*. Ho comprovo en l'ed. facs., de Ribera, on veig pertot *Xaracho*, lliçó claríssima (p^o lxxvii, p.351b7f.).

1267, sobre lres rendes de *Exaraco*, *Exereses*, Beniopa, Pego --- (Mtz.Fdo., *DocValACA*; n^o759, p^o 2, 4, 7, 8). 1272: «Hazen Amissac, sarraí de *Xaraco*,